

Sygn. akt I C 3060/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2017r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Hanna Kaflak-Januszko

Protokolant: starszy sekretarz sądowy A. C.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 września 2017 r. w S. sprawy

z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko W. T.

o zapłatę

I. uchyla wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 23.02.2017r. wydany w niniejszej sprawie w całości i oddala powództwo;

II. oddala wniosek pozwanego o zwolnienie z kosztów sądowych.

I C 3060/16

UZASADNIENIE

Powód (...) **Spółka Akcyjna w B.** domagał się zapłaty 4.743,01 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych z tytułu zobowiązania wekslowego. Weksel został wystawiony w związku z umową pożyczki, którą zawarły strony.

Powództwo zostało uwzględnione wyrokiem zaocznym.

Pozwany **W. T.** zaskarżył wyrok zaoczny, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa ze względu na nieprawidłowe wskazania wysokości zadłużenia, które zostało spłacone w większym zakresie niż podał powód. Zarzucił, iż powód zawyżył koszty związane z udzielenie pożyczki oraz że nie uwzględnił trudnej sytuacji pozwanego (dlatego także wnosił o zwolnienie z kosztów) i potrzebował 3-miesięcznej karencji, by zrealizować harmonogram zobowiązania, jak i która doprowadziła do zawarcia tak niekorzystnej umowy (zwł. wątpliwości budziła wysoka składka na ubezpieczenie umowy w sytuacji, gdy pozwany jest inwalidą i nie grozi mu utrata emerytury). Podał, że po wytoczeniu powództwa dokonał dalszych wpłat (1.790,00 zł) i według jego obliczeń do spłaty zostało zgodnie z umową 2.588,00 zł. Podkreślił, że gdyby przesunięto mu termin spłaty, nie byłoby potrzeby wypowiedzenia umowy.

Usprawiedliwił też, że jego pełnomocnik nie stawił się na rozprawę, na której wydano wyrok, gdyż spóźnił po tym, jak zawrócił po dowód osobisty.

Powód wniósł o utrzymanie wyroku co do kwoty 3.553,01 zł z odsetkami jak dotychczas, przyznając iż pozwany zapłacił 1.190,00 zł i cofając w tym zakresie pozew ze zrzeczeniem się roszczenia. Wskazał, że rozliczenie zadłużenia zostało przeprowadzone zgodnie z umową, której nie można zarzucać występowania klauzul abuzywnych. M.in. podał, że wynagrodzenie umowne można pobierać z tytułu udzielania pożyczki, która zwykle bywa umową odpłatną.

Sąd ustalił, co następuje :

Strony 17.04.2015 r. zawarły umowę pożyczki, którą powód wypowiedział pismem z 27.09.2016 r. ze względu na nieterminową spłatę i zastrzegł wypełnienie gwarancyjnego weksla in blanco z 17.04.2015 r. po rozwiązaniu umowy zgodnie z jej postanowieniami po 30 dniach. Weksel został wystawiony na kwotę 5.743,01 zł, w tym 4.378,00 zł z tytułu niespłaconej pożyczki, 48,64 zł odsetek umownych i resztą w oparciu o inne postanowienia umowy – płatne do 27.10.2016 r.

Pozwany na poczet powyższego zadłużenia przed skierowaniem sprawy do sądu (15.11.2016 r.) wpłacił 1.000,00 zł.

fakty przyznane

Strony zawarły umowę o treści jak na k. 70-80. Udzielono pożyczki oprocentowanej na łączną kwotę 11.040,00 zł, w tym 6.000,00 zł pożyczki 4.364,00 zł koszt ubezpieczenia, 676,00 zł opłata przygotowawcza, 624,00 zł wynagrodzenie umowne – łączny koszt 5.664,00 zł. Rata pożyczki wynosiła 486,00 zł, do spłaty w 24 ratach, płatnych co miesiąc zgodnie z kalendarzem spłat. Koszty pożyczki były potrącone z udzielonej pożyczki. Wpłaty miały być zaliczane w kolejności jak w pkt. 5, czyli najpierw na pożyczkę, a potem na koszty dodatkowe.

Umowa mogła być wypowiedziana w przypadku dwumiesięcznej zaległości.

Z tytułu zadłużenia przeterminowanego miały być naliczane odsetki maksymalne. Przewidziano także odpłatność za działania windykacyjne.

W umowie był zapis, iż pożyczkobiorca wyraża zgodę na skorzystanie z ochrony ubezpieczenia na życie firmy wskazanego ubezpieczyciela, która obejmowała takie zdarzenia jak : śmierć pożyczkobiorcy, całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby.

Pożyczkobiorca miał prawo do prolongaty spłaty w przypadku utraty pracy lub choroby, trwającej min. 21 dni.

dowód: umowa pożyczki z załącznikami, w tym o.w.u. – k. 70-80

Pozwany dokonał spłaty na łączną kwotę 9.076,00 zł od czerwca 2015 r. do lutego 2017r., starając się wywiązywać z harmonogramu spłaty, nawet gdy czasami były zakłócenia.

Następnie przed ostatnią rozprawą wpłacił jeszcze 550,00 zł.

dowód: dowody wpłaty – k. 32-42, 97-100

11.08.2016 r. pozwany zwrócił się do powoda o przesunięcia spłaty rat kredytu o 3 miesiące ze względu na trudną sytuację (w tym koszty leczenia wyjazdowego).

dowód: pismo z dowodem nadania – k. 43-44

Pozwany od dłuższego czasu jest poważanie schorowany (serce, proteza nogi)

dowód: dokumentacja medyczna – k. 45-50

Pismem z 1.09.2016 r. powód odmówił zmiany terminu płatności, wskazując, że nie zaistniała okoliczność przewidziana w umowie stron.

dowód: pismo – k. 51

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo nie podlegało uwzględnieniu.

Nie budziło wątpliwości w świetle przywołanych w sprawie okoliczności, iż pozwany stał się dłużnikiem powoda w zakresie dochodzonej kwoty wobec zawarcia umowy pożyczki, regulowanej art. 720 kc w zw. z ustawą z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim Dz.U. 2011.126.715., jak i 481 i 482 kc i te przepisy stanowią podstawę rozpoznania powództwa, gdyż weksel miał służyć jako gwarancja umowy. Skoro doszło do rozpatrzenia sprawy w zakresie stosunku podstawowego wobec zakresu sporu zakreślonego przez strony, rola weksla skończyła się (por. art. 10 prawa wekslowego i orzecznictwo powstało na jego kanwie).

Mając na uwadze okoliczności sprawy należało stwierdzić, iż ze względu na obowiązek stosowania przez Sąd prawa z urzędu w zakresie ustalonego stanu faktycznego już uwagę Sądu zwróciły postanowienia o charakterze niedozwolonych klauzul umownych (zob. W. Popiołek, w Komentarz KC, t.I, 2005, s.989 o obowiązku działania sądu w tym zakresie, na co powołano się w Rozdziale VII Systemu Prywatnego Tom V, s. 686). Potwierdza to także orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. Raport (...): Efektywność instrumentów prawnych ochrony kredytobiorcy-konsumenta w świetle orzecznictwa sądowego – dr T.|Czech: (...)87%20ochrony %20kredytobiorcy-konsumenta.pdf). Także pozwany w swym stanowisku zgłosił wątpliwości dodatkowo prowadzące do konieczności rozstrzygnięcia sprawy poprzez ten kontekst.

Pojawiły się oczywiste wątpliwości, gdyż ustawodawca bardzo rygorystycznie podszedł do zanegowania tzw. lichwy oraz wprowadzając instytucję klauzul abuzywnych. Dlatego Sąd przyjął ten pryzmat do badania i nie zastosował art. 58 kc, skoro powszechnie w obrocie codziennym dopuszcza się funkcjonowanie umów jak analizowana w sprawie.

Klauzule, do których Sąd odniósł się w tej sprawie, zwróciły uwagę w sposób oczywisty, gdyż od lat są negatywnie oceniane. Oczywistym jest, że musi budzić wątpliwość konieczność „zapłacenia” za pożyczkę kosztów w wysokości niemal samej pożyczki.

Przypomnieć należy, iż:

Art. 385¹. § 1. kc Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§ 3. Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Przede wszystkim w ocenie Sądu wątpliwe było obciążanie pozwanego tak wysokimi kosztami umowy ubezpieczenia. Widoczne jest, że w ten sposób obchodzone są przepisy regulujące dopuszczalny zakres obciążeń przy umowach podobnego rodzaju. W art. 385³ kpc wskazuje się na przykład niedozwolonej klauzuli, gdy :

7)uzależniają zawarcie, treść lub wykonanie umowy od zawarcia innej umowy, niemającej bezpośredniego związku z umową zawierającą oceniane postanowienie;

Umowa ubezpieczenia nie jest konieczna do udzielania pożyczki, zwł. gdy chodzi o pożyczkę w niewygórowanej kwocie. Samo zauważanie w ustawie o kredycie konsumenckim, że umowa pożyczki może przewidywać umowę ubezpieczenia (art. 30 ust. 1 pkt. 14) nie sankcjonuje wyłączenia powyżej przytoczonej regulacji. Zatem twierdzenie, iż istnieje związek z faktem udzielenia pożyczki, nie uzasadnia wystąpienia związku w konkretnym przypadku, o którym mowa w powyższym przepisie. Powód wobec niestawiennictwa na rozprawie nie zanegował faktów przytoczonych przez

stronę pozwaną, które nie budziły wątpliwości wobec dowodów zebranych w sprawie (art. 229 kpc). Dlatego wątpliwa była konieczność zawierania przez pozwanego umowy ubezpieczenia, skoro jego stan zdrowia już dyskwalifikował go od ryzyk tej umowy, a gwarancja spłaty wynikała ze stałego dochodu, jakim jest emerytura. Wobec tego składka naliczana standardowo bez uwzględnienia indywidualnego przypadku, stanowi przejaw nadużycia równowagi stron przez pożyczkodawcę, która stanowi podstawę do stwierdzenia skutków wystąpienia klauzuli abuzywniej. Mając na uwadze, w jakim dużym zakresie pożyczka została spłacona, Sąd odstąpił od badania, czy i jaką składkę należałoby uznać za uzasadnioną, gdyż na pewno nie było uzasadnienia do naliczania i pobrania świadczenia, które już zostało uiszczone na rzecz powoda. Wpłaty pozwanego powinny być prowadzić do spłaty zadłużenia podstawowego, a zatem w konsekwencji do stwierdzenia, że zostało uregulowane. Ewentualnie rzeczą pozwanego będzie rozważanie wystąpienia z własnym powództwem, jeśli uważa, że nadpłata była większa.

Za stwierdzeniem, iż omawiana klauzula jest abuzywna powinien przemawiać także fakt, że składka nie została opłacona przez pozwanego, lecz zaciągał on pożyczkę, by ją spłacić i stanowiła niemal równowartość pożyczki.

Wobec omówionych zarachowań zbędna jest analiza innych postanowień, które budziły wątpliwości.

Powód zajmując się swoją działalnością profesjonalnie powinien mieć zorientowanie w ramach prawnych, w jakich można ją prowadzić i stąd Sąd nie rozbudowuje szerzej tego wywodu, a poprzestał na wskazaniu swojej oceny prawnej w oparciu o ustalone trendy doktryny i orzecznictwa, o czym mowa wyżej. Ochrona prawna konsumenta ma wieloletnią tradycję, którą prawo i orzecznictwo europejskie wzmacnia, a nawet pogłębia. Rozwiązanie wprowadzone przez ustawę o kredycie konsumenckim nie mogą zatem podważać uregulowań ogólnych, chroniących konsumenta niezależnie od typu umowy, zwł. iż zakaz lichwy jest wiodący i stale aktualny wobec bardzo rygorystycznej regulacji dotyczącej odsetek, które są głównym i naturalnym kosztem umowy pożyczki.

Dlatego na podstawie art. 347 kpc orzeczono jak w pkt. I sentencji. Sąd nie umorzył postępowania w zakresie ograniczenia powództwa, gdyż jego zasadność została zakwestionowana ze względu na naruszenie praw konsumenta, co powodowało, że rozliczenie stron budziło wątpliwości i dlatego Sąd nie zaakceptował czynności powoda opartej na twierdzeniu, że przyczyną cofnięcia powództwa jest wygaśnięcie zobowiązania przez jego zapłatę (art. 332 § 2 w zw. z art. 347 i 203 kpc).

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 387 kpc.

Sąd zawarł w orzeczeniu kończącym także postanowienie co do wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych, zgłoszonego łącznie z wnioskiem o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu. Na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wniosek co do kosztów sądowych nie został uwzględniony, gdyż pozwany uiścił opłatę od sprzeciwu, a inne koszty nie zaistniały.